

اسلام از دید گاه بزرگان و متفکران غرب

اسلام، همیشه از دیدگاه نویسندگان مغرب‌زمین مورد تحلیل قرار گرفته . مقاله زهر حاوی نظرات عده‌ای از فحول آنان است که هر یک بمناسبت دانش و تخصص خویش شهرتی خاص دارند.
خداوند متعال دین اسلام را بوسیله مردمانی که اهل آن نیستند ترویج خواهد کرد.

۱۲ - یوهان ولفگانگ فون‌گوتته آلمانی

۱۳ - ژوزف مک کاب آمریکائی

نوید فرح بخش جورج برناردشاو نویسنده دراماتیک انگلیسی

درباره آیین مترقی اسلام

«من همیشه نسبت بدین حضرت محمد (ص) بواسطه خاصیت زنده بودن شگفت‌آورش نهایت احترام راداشته‌ام. بنظر من اسلام تنها دینی است، که دارای آن‌چنان خاصیتی است که می‌تواند تغییرات گوناگون را بخود جذب کند و خود را با مقتضیات و ترقیات هر عصر منطبق سازد».

«من در باره دین حضرت محمد (ص) چنین پیش‌بینی

کرده‌ام ، که کیش او برای فردای اروپا قابل قبول خواهد

بود . همانطوریکه در اروپای امروز هم پذیرش آن آغاز

شده است . مقامات کلیسا در قرون وسطی چه از نظر جهل

و بی‌خبری و چه از لحاظ تعصب و سرسختی، آیین اسلام را

بتاریک‌ترین شکلی تصویر کرده‌اند . در حقیقت کوشش

آنها مبنی بر این بود که مردم اروپائی را از حضرت محمد

(ص) و دین او متنفر سازند . بنظر آنها پیامبر اسلام ضد

مسیح (ع) بود ولی من با مطالعاتی که در باره شخصیت

معارف اسلامی

بادر نظر گرفتن گزارشی که در باره تمایل اروپائیان بدین اسلام واحداث مساجد متعدد و مراکز تبلیغ دین در شهرهای عمده اروپا و امریکا در شماره ۲۸ مجله معارف اسلامی بنظر خوانندگان محترم رسید ، اینک قسمتی از اظهار نظرها و تحقیقات دانشمندان و نویسندگان اروپائی درباره آیین مترقی و جهانی اسلام را در این شماره درج میکنیم تا حقیقتی را که امام سجاد علیه‌السلام برای مادر سیزده‌قرن ونیم پیش آشکار ساخته بخوبی دریابیم .

فهرست اسامی بزرگان و دانشمندان اروپائی که در باره قرآن و حضرت رسول اکرم و آیین مقدسش اظهار نظر کرده‌اند بشرح زیر است :

- ۱ - جورج برناردشاو انگلیسی
- ۲ - هربرت جورج ولز انگلیسی
- ۳ - دکترس والی بری ایتالیائی
- ۴ - کنت هانری بولن دوویلپه فرانسوی
- ۵ - فرانسوا ولتر فرانسوی
- ۶ - جان دیون پورت انگلیسی
- ۷ - رودولف انگلیسی ، مترجم قرآن
- ۸ - دیترسی آلمانی
- ۹ - ادوارد گیب بن انگلیسی
- ۱۰ - ماکس مولر آلمانی
- ۱۱ - ناپلئون بناپارت فرانسوی

وی بعمل آورده‌ام چنین تشخیص داده‌ام که او مردیست عجیب، و بعقیده من بعید مینماید که او مخالف حضرت مسیح (ع) بوده باشد، بلکه باید او را نجات دهنده بشریت دانست».

«من معتقدم که اگر شخصی مانند پیغمبر اسلام فرمانروائی مطلق جهان عصر جدید را احراز کند طوری در حل مسائل و مشکلات جهان توفیق خواهد یافت که صلح و سعادت را که بشر بشدت احتیاج دارد برای او تأمین خواهد کرد».^(۱)

اظهار نظر هربرت جورج ولز نویسنده متفکر انگلیسی :

هربرت جورج ولز (۱۸۶۶-۱۹۴۶) در پاسخ سؤالی که یکی از مجله‌های علمی اروپائی کرده بود مبنی بر اینکه بزرگترین کتابی که از آغاز تاریخ بشر تا کنون بیش از سایر کتب در دنیا تأثیر بخشیده و از همه مهمتر بشمار آمده کدامست؟ اینچند کتاب را نام برده و سپس چنین نوشته است .

« اما کتاب چهارم که مهمترین کتاب دنیا است قرآن میباشد ، زیرا این کتاب آسمانی چنان در دنیا تأثیر کرده که هیچ کتاب دیگری تأثیر آنرا بخود ندیده است. این کتاب بهترین راهنمای یک عقیده قلبی یعنی « توحید یا یکتاپرستی » و اخلاق فاضله است . و بزرگترین کتابیست که دشمن بت پرستی و همچنین مخالف نظام کشیشی (یعنی دگرترین تثلیث یاسه گانه پرستی مسیحی) است شاید نیروی معنوی این کتاب بسادگی اوامر و نواهی آن منحصر باشد . چنانکه گاهی یک کلمه آن چندین حقیقت را دربر دارد و نیز این کتاب رابطه‌ای در میان مسلمانان بوجود آورده است که بالاتر از زبان و نژاد و رنگ میباشد^(۲) قرآن کتاب علمی و دینی و اجتماعی و تربیتی و اخلاقی تاریخی است ، قوانین و مقررات و احکام آن با اصول قوانین و مقررات دنیای امروزی هماهنگ و برای همیشه شایسته پیروی و قابل

عمل میباشد . هر کس بخواهد دینی را انتخاب کند که با تمدن بشری پیش برود . باید دین اسلام را انتخاب کند . و اگر کسی بخواهد معنی دین اسلام را بفهمد باید به قرآن رجوع کند»^(۱)

اظهار نظر خانم دکتر والی پری استاد ادبیات عربی و تاریخ تمدن اسلامی در دانشگاه ناهل

«آیین اسلام مارا شدیداً بشگفت می‌آورد؛ زیرا نه تنها نظریه‌ای را بیان کرده که بانیا زمندیهای بشر سازگار است و شریعتی را بوجود آورده که از عالی‌ترین قوانین تشکیل یافته و انسان میتواند زندگی خود را با آن منطبق سازد بلکه از این حدهم جلوتر رفته و برای بهتر زیستن عالیترین فلسفه حیات را با اجتماع عرضه کرده است . هم چنین ما را بیشتر متعجب می‌سازد ، برای اینکه مبادی اساسی اخلاق را بر پایه نظم و وظیفه قرار داده است. این آیین با قوانینی دقیق و ظائف انسان را نسبت بخودش و اجتماع معین کرده آن هم قوانینی که تحول پذیر است و با عالی‌ترین ترقیات فکری متناسب میباشد . مهم تراز همه اینها از آیینی در حیرتیم که برای هر یک از این قوانین آیین نامه‌ای استوار وضع کرده است . علاوه بر این تأثیر و نفوذ اسلام در زندگی تمام مردم بخصوص در زندگی مردم عادی بسیار عمیق میباشد.»^(۲)

کنت هانری بولن دوویلیه^(۳) (۱۶۵۸-۱۷۲۲) مورخ و فیلسوف فرانسوی در کتاب «زندگی محمد (ص)» که پس از مرگش به چاپ رسیده درباره پیامبر عالیقدر اسلام و آیین او چنین اظهار نظر کرده است :

«حضرت محمد (ص) قانونگذاری خردمند و بزرگ بود که دین تهذیب یافته برای جهانیان آورد . او نماینده زنده عنایات پروردگار بود. پروردگاری که بهمه چیز آگاهست

۱ - الاسلام فی نظر اعلام الغرب : ۹۰ و ۹۱

۲ - از کتاب «اسلام» صفحه ۲۶

۳ - بولن دوویلیه به : مورخ و فیلسوف فرانسوی بوده و در هیأت و نجوم نیز اطلاعات وسیعی داشت و روش تحقیق علمی را به ولتر آموخته است .

۱ - خداشناسی و افکار روز - آقای مهندس مهدی

بازرگان : صفحه ۲۱

۲ - تاریخ قرآن - ابو عبدالله زنجانی - ترجمه آقای سبحان :

صفحات - ب - ج

اورا بفرستاد تا مسیحیانی را که گمراه شده بودند متنبه گرداند، بت‌ها را خرد کند . . . . و آیین خدانشناسی را از دیوار چین تا سواحل اسپانیا بگستراند»^(۱)

«حضرت محمد (ص) صفاتی عالی داشت و الطاف خداوندی فصاحتی فوق انسانی باو عطا کرده بود چنانکه میتوانست نادان‌ترین و خردمندترین مردم زمان خود را متقاعد سازد و بدین اسلام معتقد گرداند»^(۲)

«آیین حضرت محمد (ص) چنان خردمندانه است که برای تبلیغ آن هیچ نیازی به جبر و قهر نیست کافست که اصول آنرا بر مردم بفهمانند تا همه بآن بگروند.»^(۳)

«اصول دین حضرت محمد (ص) چنان با عقل انسانی سازگار است، که در مدتی کمتر از پنجاه سال اسلام در قلب نیمی از مردم روی زمین جای گرفت.»^(۴)

اظهار نظرهای فرانسوا ولتر (۱۶۹۴-۱۷۷۸)

درباره آیین مترقی اسلام

«دینی که حضرت محمد (ص) آورد بی‌شک از مسیحیت برتر بود. در آیین او هرگز یک یهودی را بخدائی نگرفتند و یک زن یهودی را مادر خدا نپنداشتند و یهودیان دیگر را مورد نفرت و کینه خویش قرار ندادند. در آیین او هرگز ب فکر جنون آمیز مسیحیان دچار نگشتند و یک خدا را سه خدا و سه خدا را یک خدا ندانستند آیا کسیکه شعور دارد هرگز قبول میکند که یکی سه تا و سه تا یکی میشود؟»

«ایمان بخدای یکتا تنها اصل بزرگ آیین حضرت محمد (ص) بود.»^(۵)

«همه کتابهایی را که مسیحیان تا بحال درباره مسلمانان نوشته‌اند باید بر آتش افکند»^(۶)

«دین اسلام وجود خود را بفتوحات و جوانمردیهای بنیان گذارش مدیونست. در صورتیکه مسیحیان با کمک شمشیر و تل آتش آیین خود را ب دیگران تحمیل کردند.»

۱-۲-۳-۴- اسلام از نظر ولتر ترجمه و نگارش آقای دکتر

جواد حدیدی استاد دانشگاه فردوسی: ۱۴۰۱

۵- اسلام از نظر ولتر: ۹۹

۶- اسلام از نظر ولتر: ۱۰۰

«بخلاف آنچه مسیحیان میگویند، دین حضرت محمد (ص)

هرگز تمایلات شهوانی را رواج نداده است.»

«حضرت محمد قانون گذاری خردمند بود که میخواست

بشریت را از بدبختی و جهل و فساد رهایی بخشد و برای

برآوردن آرزوی خویش منافع همه مردم روی زمین از زن

مرد و کوچک و بزرگ و عاقل و دیوانه و سیاه و سفید و زرد و

سرخ را در نظر گرفت و هرگز تعدد زوجات را معمول نکرد

بالعکس تعداد بی‌حد و حصر زنانی را که در بستر بیشتر

فرمانروایان و پادشاهان^(۲) کشورهای آسیائی میآرمیدند

بچهار زن محدود کرد. داود هجده زن داشت و سلیمان بر

هفتصد زن که در حریمسراهایش انتظار وصال او را میکشیدند

سیصد زن صیغه افزود. پس دین یهود طرفدار شهوات بود

نه دین حضرت محمد (ص)^(۱) و انگهی اگر پیامبر اسلام بمردان

اجازه داده که حداکثر تا چهار زن عقدی اختیار کنند شرایط

بسیار سختی هم برای آن وضع کرده است. قوانین او درباره

ازدواج و طلاق از قوانین مشابه دین مسیح بی‌نهایت برتر

است و شاید هرگز قانونی کاملتر از قوانین قرآن در باره

طلاب وضع نشده باشد.»^(۳)

در باره تفوق علمی مسلمانان میگوید:

«در دوران توحش و نادانی، پس از سقوط امپراطوری

روم مسیحیان همه چیز از قبیل هیأت، شیمی، طب، ریاضیات

و غیر آنرا از مسلمانان آموختند، و مسیحیان از همان قرون

اولیه هجری ناگزیر شدند که برای فرا گرفتن علوم متداول

آن روز بآنان روی آورند»^(۴)

و نیز در باره تفوق دین اسلام بر مسیحیت چنین میگوید

«دین حضرت محمد (ص) دینی است معقول و جدی و پاک

و دوستدار بشریت.»

۱- اسلام از نظر ولتر: ۹۸

۲- خسرو پرویز پادشاه ساسانی هم سه هزار زن در حریمسرای

خود داشته است. ایران در زمان ساسانیان نگارش کریستین سن

مستشرق دانمارکی ترجمه رشید یاسمی ۳۳۰

۳- اسلام از نظر ولتر: ۱۰۳

۴- اسلام از نظر ولتر: ۴۰

معارف اسلامی

معقولست ، زیرا هرگز بجنون شرك گرفتار نشد و برای خدا همدست و همانند نساخت و اصول خود را بر پایه اسراری متناقض و دور از عقل استوار نکرد .

جدیست ؛ زیرا قمار و شراب و وسائل لهو و لعب را حرام دانست و بجای آن پنج نوبت نماز در هر شبانه روز تعیین کرد .

پاکست ؛ زیرا تعداد بی حد و حصر زنان را که بریستر فرمانروایان آسیا میآرمیدند بچهار زن محدود کرد . دوستدار بشریت است ، زیرا زکوة و کمک بهمینوع را از سفر حج (مستحب) واجب تر شمرد . اینها همه نشانه های حقیقت اسلامست (۱) . فضیلت آسان گیری را هم به آن بیفزائید .

«من یقین دارم که چون عقاید و افکار خود را بی پرده اظهار داشته ام ، مادیون ، سرسخت ترین دشمنان من خواهند گردید . ولی باید بدانند ، که تاجان در بدن دارم و تانفسی از سینه ام برمیآید بدون واهمه از احدی نه از دیوانه های خرافاتی و نه از دیوانه های بیدین ، آنچه را که می اندیشم آشکارا بیان خواهم کرد (۳۲)»

ولتر در مقام مقایسه مارتین لوتر (۱۴۸۳-۱۵۴۶) و ژان کالون (۱۵۰۹-۱۵۶۴) مصلحین مذهبی آلمانی و سوسی بایبغمبر اسلام چنین گفته است .

«این دو سزاوار نیستند که در مقابل حضرت محمد (ص) بمثابه کفشدوزی بشمار آیند» (۴)

«تمام ادیان و مذاهب روی زمین باعوام فریبی و زبان بازی رواج یافته بجز مذهب اسلام که از میان تمام ساخته های دست بشر دینی خدائی بنظر میرسد ، زیرا قوانین حضرت محمد (ص) پس از گذشت قرن ها هنوز هم در سراسر دنیا ، بموقع اجرا گذارده میشود ، و قرآنش در آسیا و آفریقا همه جا دستور العمل مسلمانانست.» (۵)

جان دیون پورت (۱۷۸۹-۱۸۷۷) نویسنده و محقق انگلیسی در کتاب «یک منقبت درباره محمد و قرآن» در شان پیامبر اسلام چنین اظهار نظر کرده است :

«حضرت محمد (ص) را باید بزرگترین و یگانه شخصیتی بدانیم که قاره آسیا میتواند بوجود چنان فرزندی مباحثات کند.» (۱)

و نیز میگوید :

«پیامبر اسلام استاد انسانیت است ، و شخصیت وی نمونه کامل قانون ادب برای همه افراد بشر میباشد.»

اظهار نظر عالی رودول مترجم قرآن کریم بانگلیسی ، درباره قرآن رودول اسلام شناس انگلیسی در مقدمه ای که بر ترجمه قرآن نوشته و در سال ۱۸۷۶ بطبع رسیده چنین نظر داده است .

«باید اعتراف کرد ، که قرآن بواسطه ارشادات عالیه و نظریات عمیقش سزاوار است مورد توجه کامل قرار گیرد این کتاب همان روح قوی میباشد که یک ملت نادان و فقیر را منقلب ساخت و تمدن نیرومندی را که رونقی کامل داشت بوجود آورد . تمدنی که بالهای خود را از سمت مغرب تا اسپانیا و از سمت مشرق بحدود هند گسترش داد و در اندک زمانی امپراطوری بزرگی را تأسیس نمود.»

«قرآن مقام والائی دارد ، زیرا نام خداوند و خالق جهان و ستایش او را در میان ملل بت پرست نشر داد و آنرا بهمه کس اعلام نمود .

اروپا باید فراموش نکند که مدیون قرآنست ، همان کتابی که آفتاب علم را در میان تاریکی قرون وسطی در اروپا جلوه گر ساخت.» (۲)

اظهار نظر دبترسی (۱۸۲۱-۱۹۰۳) خاور شناس مشهور آلمانی درباره قرآن حکیم .

او می گوید: «علوم طبیعی ریاضیات ، ستاره شناسی که در قرن دهم اروپا را جلو برد ، سرچشمه تمام آنها قرآن حضرت محمد (ص) است . و اروپا از این حیث بآیین محمد بدهکار میباشد.» (۳)

۱ - اسلام از نظر ولتر ۱۲۷

۲ - اسلام از نظر ولتر : ۱۱۰

۳ - اسلام از نظر ولتر

۴ - اسلام از نظر ولتر ۹۷

۱ - یک منقبت درباره محمد و قرآن ؛ ۱۴

۲ - پیامبر اسلام از نظر دانشمندان شرق و غرب آقای علی

دوانی بنقل از مقدمه زندگانی محمد (ص)

۳ - محمد عند علماء الغرب : ۹۴

نظریه‌ی بن راجع به ادامه فتوحات مسلمین در اروپا :
هر گاه مسلمانان در مصاف پواتیه (۱۸ - اکتبر
۷۳۲ میلادی) پیروز میشدند امروز بجای کلیسا هائی
که در لندن برپاست مسجد بر پا بود و در دانشگاه
آکسفورد وسایر مراکز علم و دانش مردم بجای شرح و
تفسیر انجیل به تفسیر و تعلیم قرآن مشغول بودند . (۱)

اظهار نظر ماکس مولر (۱۸۲۳ - ۱۹۲۰) اسلام شناس آلمانی
درباره پیامبر اسلام و مسیحیت :

« نزدیکست که مسیحیان بفهمند که حضرت محمد
(ص) یکی از تصدیق کنندگان و یاری دهندگان مسیحیت
و تعلیمات حقیقی حضرت مسیح (ع) بوده است. آنوقت
مسیحیان از دشمنی هائیکه بنام دین از قرنهای گذشته (در
باره پیامبر اسلام) مرتکب شده اند وحشت خواهند کرد» (۲)

نظر ناپلئون بناپارت امپراطور فرانسه درباره تاسیس نظام
یکنواختی بر اساس قوانین قرآن

ناپلئون پس از مطالعه دقیق قرآن حکیم چنین
گفته است :

« امیدوارم آن زمانی دور نباشد که من بتوانم همه
دانشمندان و روشنفکران تمام کشورها را بایکدیگر متحد
کنم و نظام یکنواختی فقط بر اساس اصول قرآن که اصالت
و حقیقت دارد و میتواند مردم را بسعادت و نیکبختی رهبری
کند تأسیس نمایم . » (۳)

اظهار نظر یوهان ولفگانگ فون گوته در باره قرآن

« مندرجات این کتاب از اوامر و نواهی و حکایات
داستانی راجع بادیان یهودی و مسیحی و همه قسم
تفصیلات و مکررات تشکیل یافته ، که هر چه بیشتر در آن
امعان نظر کنیم مکررات مزبور تجدید میشود . اما با

۱ - تاریخ مسلمین در اسپانیا دکتر محمد ابراهیم آیتی

صفحه ۲۸

۲ - مقدمه بر زندگانی حضرت محمد توماس کارلایل بقلم

واعظ چرندابی : ۲۵

۳ - اسلام و غرب : پرفسور دکتر خورشید احمد ترجمه

آقای سعیدی ۱۰۹

این حال ما را مجذوب میکند و به شگفت میآورد و سرانجام
بتعظیم و احترام برمی انگیزد .

« سبک قرآن بر طبق هدف و مندرجاتش دارای روشی
جدی توأم با بزرگمنشی و نیز تهدید کننده و حقیقتاً عالی
و با احترام همراه است. بدین طریق آیه ای بدنبال آیه دیگر
میآید و هیچکس نباید در باره تأثیر بزرگی که این کتاب
داراست دچار تعجب گردد» . (۱)

و نیز در بخش کلمات قصار همین صفحه ۲۵۶ در
باره اسلام گفته است : « از حماقت آدمی است که تنها عقیده
شخصی خود را ستایش کند. هر گاه معنای اسلام تسلیم
شدن باراده خداوند جهانست پس ماهمگی مسلمانیم و
مسلمان می میریم .

اظهار نظر ژوزف سک کاب در باره عکس العمل پیروزی شارل-
مارتل در جنگ تور، با مسلمانان

ژوزف سک کاب (۱۸۶۷ - س. ۱۹۶۰ و ۱۹۷۰) در
کتاب تمدن مسلمین در اسپانیا چنین گفته است .

« هیچ معلمی در هیچ دانشگاه و مدرسه ای جرأت
آنرا ندارد که این حقیقت را (که هر مورخی بخوبی میداند)
بشاگردانش بگوید که پرچم های مسلمانان نمایانگر یکی
از پیشرفته ترین تمدنهای جهانی بود و (نیز جرأت آنرا
ندارد که بگوید) شارل مارتل و لشکریانش که جلوی پیشرفت
مسلمانان را گرفتند ، مردمی غیر متمدن ، دوره گرد و دشمن
علم و صنعت بودند (و نیز جرأت ندارد که بگوید) اگر
مسلمانان بفتح اروپا نائل شده بودند و دو قرن بعد تمدنی
را که در اسپانیا بوجود آوردند در همه اروپا منتشر گشته بود ،
ما امروزه لا اقل پنج قرن پیشرفته تر از آن بودیم که اکنون
هستیم » .

« هیچ انسانی نمی تواند ارزش خون ها و اشکها و

فقر و بی عدالتی هائی را که پیروزی درخشان شارل مارتل
در جلگه های بین تور و پواتیه نصیب اروپا ساخت حساب
کند . » (۲)

۱ - دیوان شرقی و غربی صفحه ۲۵۹ - ۳۶۰

۲ - عظمت مسلمین در اسپانیا - ترجمه آقای فیضی : ۱۹۳